

1.1. คำนำ

ในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2513 คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดนโยบายประชารัฐว่า รัฐบาลไทยมีนโยบายที่จะสนับสนุนการวางแผนครอบครัวด้วยระบบใจสมัคร เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับอัตราเพิ่มของประชากรสูงมาก ที่จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

ปัจจุบันนี้มีสถาบันและมูลนิธิหลายแห่งเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนการวางแผนครอบครัว โดยจัดให้มีบริการวางแผนครอบครัวแก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าตามศูนย์บริการสาธารณสุขทั่วไป เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัยของกระทรวงสาธารณสุขและศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล

เมื่อรัฐบาลรับเอาโครงการวางแผนครอบครัวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน 5 ปี ระยะที่ 3 ของสภาพัฒนาเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่ว่า ควรมีการวางแผนครอบครัวหรือไม่ หากแต่อยู่ที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประชาชนยอมรับบริการวางแผนครอบครัวด้วยความสมัครใจกันอย่างทั่วถึง

อย่างไรก็ตาม บุคคลย่อมมีความโน้มเอียงในการยอมรับเอาวิวัฒนาการ หรือวัฒนธรรมใหม่ ๆ ใดนั้น ก็คือเมื่อบุคคลนั้นมีความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องสิ่งนั้นพอสมควรจึงน่าที่จะทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ ภาวะการตาย การย้ายถิ่น และขนาดของประชากร ในประเทศของตน นอกจากนั้นแล้วยังจะช่วยให้ทราบว่าประชาชนได้มองปัญหาการเพิ่มประชากรเช่นเดียวกับรัฐบาลหรือไม่ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศทั่ว ๆ ไป มีอยู่ขนาดไหน ขณะนี้ประชาชนมีความต้องการและสนับสนุนที่จะให้มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาหรือไม่ สำหรับเรื่องการวางแผนครอบครัวนั้น ก็ควรจะทราบว่าประชาชนมีความรู้ขนาดน้อยมากน้อยเพียงใด และเขามีทัศนคติในเรื่องนี้อย่างไร

สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ จัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและความร่วมมือของประชาชนต่อนโยบายประชากรของประเทศ

1.2. ผลของการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งพอจะนำมาเป็นแนวในการพิจารณาเปรียบเทียบคือ การศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษาชั้นปีที่สุดท้ายในพระนคร ซึ่ง กาญจนา กิจกาญจน์¹ ได้ทำการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2514. ผลของการศึกษาพบว่า

หนังสือพิมพ์รายวันเป็นสื่อมวลชนที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด โทรทัศน์มากเป็นอันดับรอง อายุการแต่งงานที่เหมาะสมของสตรีไทยตามความคิดเห็นของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษาโดยเฉลี่ยมีเกณฑ์อายุต่ำกว่าชาย และอายุที่แตกต่างกันของคู่สมรสชายควรมากกว่าหญิง 4 - 6 ปี การมีบุตรนั้นนักเรียนสตรีอาชีวศึกษาเห็นว่าควรมีบุตรเมื่อการแต่งงานผ่านไปแล้วช่วงระยะหนึ่ง คือควรมีบุตรระยะปีที่ 2 ของการแต่งงาน จำนวนของบุตรที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวด้วย จำนวนบุตรในอุดมคตินั้นนักเรียนสตรีอาชีวศึกษาต้องการมีบุตรทั้งชายและหญิงในอัตราเท่ากันคือ ชาย 1 หญิง 1 และชาย 2 หญิง 2 และมีค่านิยมเพศชายเหนือกว่าเพศหญิง คือต้องการบุตรชายเป็นคนแรกของครอบครัว นักเรียนสตรีอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เคยรับรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวแล้ว แหล่งที่ให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัวของนักเรียนคือ หนังสือพิมพ์และเพื่อนเพศเดียวกัน แหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา คือ หนังสือพิมพ์และเพื่อน ผู้ให้คำปรึกษาในเมื่อนักเรียนมีปัญหาเรื่องเพศ คือเพื่อนเพศเดียวกัน นักเรียนไม่ทราบความรู้ที่แท้จริงในเรื่องการวางแผนครอบครัวและเพศศึกษา และต้องการที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมที่แน่นอน การสอนเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัวนั้นนักเรียนอาชีว -

¹กาญจนา กิจกาญจน์ "ความเข้าใจและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษาชั้นปีที่สุดท้ายในพระนคร" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2514. (อัครสำเนา)

สตรีเห็นสมควรให้มีการเริ่มสอนในระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการทำแท้งนั้น — นักเรียนเห็นวามบาป แต่เมื่อมีกรณีจำเป็นก็เห็นวาทควรมีการทำแท้งได้ เช่น การตั้งครรภ์เนื่องจากถูกข่มขืนชำเรา หรือถ้าการตั้งครรภ์นั้นอาจจะเป็นอันตรายถึงชีวิตมารดา ที่ทัศนคติของการวางแผนครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน ที่ทัศนคติของผู้ที่อยู่กับบิดามารดา และผู้ที่แยกจากบิดามารดา และระหว่างผู้ที่คาดว่าอาจจะศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อจากการศึกษาระดับนี้ต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน นักเรียนการช่างมีความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัวและเพศศึกษามากกว่านักเรียนพาณิชยการ การยอมรับกับบิดามารดาหรือแยกจากบิดามารดาไม่ทำให้ความรู้ในเรื่องการคุมกำเนิดและเพศศึกษาของนักเรียนแตกต่างกัน

สำหรับการศึกษาในประชากรกลุ่มอื่นซึ่งพอจะนำมาเป็นแนวในการพิจารณาเปรียบเทียบ มีดังต่อไปนี้

- 1.2.1. ลักษณะทางสังคม จากการศึกษาดผลของการวิจัยของประเทศต่าง ๆ พบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญของประชาชนที่มีต่อเรื่องประชากรศึกษา ตัวอย่างเช่น การสำรวจเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของกลุ่มภรรยาที่มาลาया² ระหว่างกลางปี 1966 ถึง กลางปี 1967 พบว่าสตรีผู้ซึ่งไม่มีการศึกษา เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวร้อยละ 65.6 และเคยทราบเกี่ยวกับวิธีวางแผนครอบครัวตั้งแต่หนึ่งวิธี หรือมากกว่าร้อยละ 28.7 สตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 1 - 5 ปี เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวร้อยละ 75.2 และเคยทราบเกี่ยวกับวิธีวางแผนครอบครัวตั้งแต่หนึ่งวิธี หรือมากกว่าร้อยละ 53.7 ส่วนสตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา ตั้งแต่ 6 ปี หรือมากกว่าขึ้นไปจะเห็นด้วยร้อยละ 57.6 และเคยทราบเกี่ยวกับวิธีวางแผนครอบครัวตั้งแต่หนึ่งวิธี หรือมากกว่าขึ้นไปร้อยละ 71.0

²Saw Swee - Hock, "Family Planning Knowledge, Attitudes, and Practice in Malaya," Demography, Vol. 5, No. 2, 1968, pp. 702 - 708.

การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการวางแผนครอบครัวของสตรีที่แต่งงานแล้ว ณ Lowland ประเทศฟิลิปปินส์ ปี 1967³ พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 53 เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว ส่วนสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 68 เห็นด้วย และสตรีที่มีการศึกษาชั้นวิทยาลัย มีถึงร้อยละ 72 ที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว ในการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องวิธีการวางแผนครอบครัวที่ประเทศบาเบคอส ปี 1964⁴ แสดงให้เห็นว่าสตรีผู้ซึ่งมีการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ในเรื่อง วิธีการวางแผนครอบครัวอย่างน้อยหนึ่งวิธี ควบคู่กันกับร้อยละที่เพิ่มขึ้นตามลำดับของจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา เช่น สตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษาไม่เกิน 3 ปี มีความรู้ดังกล่าวร้อยละ 45.8 สตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 4, 5, 6, 7 และระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่าขึ้นไปมีความรู้ร้อยละ 54.7, 68.9, 79.2, 80.0 และ 81.5 ตามลำดับ

สำหรับประเทศไทย ผลของการศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติที่มีต่อการวางแผนครอบครัวในเขตอำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2509 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2510 โดยศูนย์วิจัยประชากรและสังคมของมหาวิทยาลัยมหิดล⁵ พบว่าสตรีประมาณร้อยละ 71.1 ของสตรีที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างจำนวน

³Mercedes B. Coception and Wilhelm Flieger, "Studies of Fertility and Fertility Planning in The Philippines", Demography, Vol. 5 No. 2, 1968, pp. 724 - 725.

⁴G.W. Roberts and Others, "Knowledge and Use of Birth Control in Barbados," Domography, Vol. 4, 1967, pp. 580 - 581

⁵Donald O. Cowgill and Others, Family Planning in Bangkok, Thailand, Center For Population and Social Research, Mahidol University, Bangkok, Thailand, June, 1969, Table 54, 56, pp. 109, 116.

960 คน เห็นชอบกับการวางแผนครอบครัว ในจำนวนนี้ประกอบด้วยสตรีที่มีอายุน้อยและมีการศึกษาคือเป็นส่วนใหญ่ ในการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาแพทย์จำนวน 472 คน ต่อการวางแผนครอบครัว โดยนายแพทย์อารี สมบูรณ์สุข และนายแพทย์นิกร คุสิตสิน แห่งคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁶ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2513 พบว่าการคุมกำเนิดเป็นสิ่งจำเป็นและไม่บาป มีอยู่อัตราร้อยละ 90 มีนักศึกษาแพทย์อยู่ร้อยละ 72 ที่เห็นว่า ควรให้มีการสอนเกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัวแก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 และมีอยู่ร้อยละ 90 ที่เห็นว่าเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทั่วไป ซึ่งการศึกษานี้ยังไม่มีผลสรุปรายงานผลเป็นเล่ม ที่ประเทศโคลอมเบีย ได้มีการศึกษาเรื่อง - ปัญหาประชากรในโรงเรียนแพทย์ก่อนประเทศไทย โดย Hernan Mendoza - Hoyos⁷ พบว่านักศึกษาร้อยละ 83.1 เห็นด้วยต่อข้อความที่ว่าขณะนี้ประเทศโคลอมเบีย มีปัญหาเรื่องประชากร มีเพียงร้อยละ 13.0 เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย และมีผู้เห็นว่าประชากรที่ประเทศโคลอมเบีย ควรจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ร้อยละ 0.51 ควรจะเพิ่มด้วยอัตราเพิ่มเติมเหมือนปัจจุบันร้อยละ 9.84 ควรจะเพิ่มอย่างช้า ๆ ร้อยละ 87.09 และมีผู้เห็นว่าไม่ควรเพิ่มเลยร้อยละ 2.59

ในการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางค่านิยมวิทยาของการตั้งครรภ์ของสตรี พบว่าสตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษามาก จะมีอัตราร้อยละของผู้ที่มีความรู้ทางค่านิยมวิทยาของการตั้งครรภ์สูงกว่าสตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษาน้อยกว่า เช่น จากผลของการสำรวจของ

⁶อารี สมบูรณ์สุข และนิกร คุสิตสิน "การคุมกำเนิด ในทัศนคติของนักศึกษาแพทย์" ชาวสารการวางแผนครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม 2513) หน้า 2.

⁷Hernan mendoza - Hoyos, "The Colombian Program for Public Education, Personnel Training and Evalustion," Deomography, Vol, 5, No. 2, 1968, p. 832.

Medellin Fertility Survey (MFS) ที่เมือง Medellin เมืองหลวงของ District Of Antioquia (Colombia) ปี 1963⁸ พบว่ามีสตรีที่ไม่ทราบ เกี่ยวกับเรื่องโลหิตประจำเดือนที่ได้มีในรอบแรกของเขาอยู่ร้อยละ 56.1, 52.7, 49.7 และ 33.6 ของสตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 0-2, 3-4, 5-6 และ 7 ปี หรือมากกว่าตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สตรีที่ทำการสมรสใหม่ ๆ ไม่ทราบขบวนการของการให้กำเนิดบุตรอยู่ร้อยละ 63.9 ของสตรีที่ไม่เคยเรียนและเคยเรียนเพียงไม่เกิน 2 ปี ร้อยละ 52.1 ของสตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 3-4 ปี ร้อยละ 49.9 และ 29.6 ของสตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 5-6 ปี และ 7 ปี หรือมากกว่าตามลำดับ เกี่ยวกับวิธีการร่วมประเวณี พบว่าสตรีที่ทำการสมรสใหม่ ๆ ไม่เคยรับทราบมาก่อนมีร้อยละ 66.1 60.0, 54.8 และ 38.9 ของสตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 0-2, 3-4, 5-6 - และ 7 ปี หรือมากกว่าตามลำดับ

1.2.2. ลักษณะทางประชากร

1.2.2.1. อายุ อายุจัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการศึกษา จากผลของการศึกษาและวิจัย จากประเทศต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความรู้ - ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัว กล่าวคือ ตามปรกติแล้ว สตรีที่มีอายุระหว่าง 15 - 34 ปี จะมีความรู้และทักษะที่สนับสนุนการวางแผนครอบครัว ด้วยอัตราร้อยละที่สูงขึ้นตามอายุหลังจากผ่านอายุ 34 ปี ไปแล้ว อัตราร้อยละจะลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น เช่น ในการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัวที่ ประเทศบาเบคอส⁹

⁸ Mario Jaramillo - Gomez "Medellin : A Case of Strong Resistance to Birth Control," Demography, Vol. 5, No. 2, 1968, pp. 812, 816.

⁹ Roberts and other, loc. cit.

ปี 1964 พบว่า สตรีในกลุ่มอายุ 15-19, 20-24, 25-29 และ 30-34 ปี มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัวอย่างน้อยหนึ่งวิธี อยู่ร้อยละ 71.0, 81.0 - 82.1 และ 85.4 ตามลำดับ ส่วนสตรีที่มีอายุ 35-39 ปีมีร้อยละ 75.4 และสตรีที่มีอายุ 40 ปี หรือมากกว่าขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 57.0 เท่านั้นในการศึกษาจากที่เดียวกันนี้ พบอีกว่าสตรีที่แต่งงานแล้ว จะมีความรู้ เกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัว มากกว่าสตรีที่ยังไม่แต่งงาน คือสตรีที่แต่งงานทราบจำนวนวิธีการวางแผนครอบครัวเฉลี่ยแล้ว 3.02 วิธี แต่สตรีที่ยังไม่แต่งงานทราบเพียง 2.75 วิธี สตรีที่แต่งงานแล้วอายุ 15-19 ปี ทราบจำนวนวิธีการวางแผนครอบครัวเฉลี่ย 3.00 วิธี อายุ 20-24 ปีทราบโดยเฉลี่ย 3.14 วิธี และอายุ 25-29 ปี ทราบโดยเฉลี่ย 4.03 วิธี ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่ทราบจำนวนวิธีการวางแผนครอบครัว โดยเฉลี่ยสูงสุดของสตรีที่แต่งงานแล้ว สำหรับสตรีที่ยังเป็นโสด กลุ่มอายุ 15-19 ปี ทราบโดยเฉลี่ย 2.08 วิธี อายุ 20-24 ปี ทราบโดยเฉลี่ย 3.00 วิธี อายุ 25-29 ปี ทราบโดยเฉลี่ย 2.10 วิธี ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่ทราบจำนวนวิธีการวางแผนครอบครัวโดยเฉลี่ยต่ำสุดของสตรีที่เป็นโสด ที่ประเทศเคนยา¹⁰ ได้ทำการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้กับสตรีในชนบทที่แต่งงานแล้ว หรือเคยแต่งงานแล้วและยังอยู่วัยภาวะเจริญพันธุ์ 966 คน พบว่ามีสตรีอยู่ร้อยละ 52.9 ที่ทราบจำนวนวิธีการวางแผนครอบครัวเฉลี่ยแล้ว 1.79 วิธี สตรีในกลุ่มอายุ 14-19 ปี มีร้อยละ 30.2 ที่ทราบถึงจำนวนวิธีการวางแผนครอบครัวเฉลี่ย 1.25 วิธี อายุ 20-24 ปี มีร้อยละ 57.5 เฉลี่ยแล้วทราบ 1.72 วิธี อายุ 25-29 ปี มีร้อยละ 56.8 เฉลี่ยแล้วทราบ 1.93 วิธี อย่างไรก็ตามร้อยละของสตรีที่ไม่ทราบถึงวิธีการวางแผนครอบครัวมีอัตราสูง อาจเนื่องมาจากความละอายเป็นการตอบว่าตนทราบ ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของสตรีที่แต่งงานแล้ว ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ณ Lowland ประเทศฟิลิปปินส์-

¹⁰ Donald F. Heisel, "Attitudes and Practice of Contraception in Kenya," Demography, Vol. 5, No. 2, 1968, p. 638.

ปี 1967¹¹ พบว่าสตรีในกลุ่มอายุ 19-24 ปี เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวร้อยละ 54 สตรีอายุ 25-34 ปี เห็นด้วยร้อยละ 68 สตรีอายุ 35-44 ปี เห็นด้วยร้อยละ 63 การศึกษาถึงลักษณะของผู้ที่ต้องการทราบเกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัวที่โรงพยาบาลฟาราห์ ประเทศปากีสถาน¹² พบว่า ร้อยละ 58 ของสตรีที่สมรสแล้วในกลุ่มอายุ 25-34 ปี มีความสนใจที่จะทราบถึงวิธีการต่าง ๆ มากกว่าสตรีในกลุ่มอายุอื่น สตรีในกลุ่มอายุ 15-19 ปี มีความมั่นใจในเรื่องนี้น้อย

1.2.2.2. เพศ จากการศึกษาที่ เกาะเปอร์โตริโก¹³ พบว่าเพศชายมีความรู้เกี่ยวกับจำนวนวิธีการวางแผนครอบครัวมากกว่าเพศหญิง และการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้คนไขภายนอกที่ไม่ได้เป็นคู่สมรสกันเป็นตัวอย่างของการศึกษา โดยที่คนไข้เหล่านี้ได้มารับบริการ จากศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 9 แห่ง เป็นเวลา 6 อาทิตย์ จำนวนวิธีการวางแผนครอบครัวที่ไม่ทราบเลย และที่ทราบเพียงวิธีเดียว 2-3 วิธี 4-5 วิธี และ 6-7 วิธี โดยเพศชายมีอัตราร้อยละ 2.3, 27.0, 40.7 และ 30.0 ตามลำดับ และอัตราร้อยละของเพศหญิงที่ทราบเป็น 17.2, 26.5, 29.8 และ 26.4 ตามลำดับ

¹¹ Coception and Flieger, loc. cit

¹² Nasser Maroufi - Bozorgi, "Some Socio - Demographic characteristics of Woman Seeking Contraceptive Device in an of Southern Clinics of Tehran," International Union for the Scientific Study of Population Contributed Papers (Sydney Conferences), Sydney, 1967, p. 477.

¹³ Renben Hill and others, "The Family and Population Control: A Puerto Rican Experiment in Social Change" Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1959, Table 40, p.111.

ในการศึกษาที่ ปราคิสถานตะวันตก¹⁴ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 พบว่าเพศชาย เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 94 ส่วนหญิงเห็นด้วยร้อยละ 89 จากการสำรวจที่ ไทจง ไต้หวัน¹⁵ ปี 1964 พบว่าสตรีที่อยู่วัยภาวะเจริญพันธุ์ ร้อยละ 90 เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว ผลของการสำรวจทางสังคมศาสตร์ในโครงการวิจัยการอนามัยครอบครัวที่อำเภอ โปซาราม จังหวัดราชบุรี ศึกษาโดย อามอส เอช ฮอลีย์ และ วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ แห่งสภาประชากรนิวยอร์ก และสถาบันประชากรศาสตร์ (ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2507¹⁶ พบว่าสตรีที่สมรสแล้ว ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70 ยากเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันมิให้มีบุตรมากหรือตั้งครรภ์ถี่จนเกินไป L.P. Chows และ S.C. Hsu¹⁷ ได้ทำการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2508 มีสตรีที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวร้อยละ 95 ตามรายงานเบื้องต้นจาก

¹⁴ National Research Institute of Family Planning, Inventory of Family Planning Research in Pakistan, Karachi, June, 1969, pp. 51 - 52

¹⁵ Taiwan Population Studies Center, Family Planning on Taiwan 1964 - 1965, p. 1.

¹⁶ อามอส เอช ฮอลีย์, วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ "การขยายตัวของครอบครัวและการวางแผนครอบครัวในอำเภอโปซาราม" การสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทยครั้งที่ 2, (เอกสารของกองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2508) หน้า 209.

¹⁷ L.P. Chows and S.C. Hsu, "A Chinese View of Family Planning in the Developing World," Fertility and Family Planning a - World View. Edited by S.J. Behrman, Leslie Corsa and Ronald Freedman. The University of Michigan, 1969, pp. 459, 460.

โครงการวิจัยทดลองร่วมระหว่าง สวีเดน และซีลอน เรื่องการวางแผนครอบครัว ซึ่งได้ทำการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2501 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2503¹⁸ โดยแบ่งพื้นที่ของการศึกษาออกเป็นสองส่วนควบกันคือส่วนที่เรียกว่า Village Area กับ The Estate Area โดยอาศัยลักษณะทางคานดังคมประเพณีและศาสนาของประชากรเป็นสิ่งสำคัญ ผลของการศึกษาพบว่า Village Area จะมีสตรี 25 คน จากจำนวนสตรี 72 คน ที่แต่งงานแล้ว แต่ยังไม่เคยมีบุตรมาก่อน (ขณะสัมภาษณ์ มีผู้ที่กำลังตั้งครรภ์อยู่ 17 คน) มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัว ส่วนใน The Estate Area จะมีสตรีร้อยละ 30 ของจำนวนสตรีที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน 149 คน มีความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

1.3. แนวความคิดที่สำคัญ ในวิทยานิพนธ์

จากผลของการศึกษาและผลของการวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้เกิดแนวความคิดว่า นักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีระดับความรู้สูงพอสมควร เพราะมีจำนวนปีของการศึกษาทั้งหมดประมาณ 13 ปี และมีอายุส่วนมากอยู่ระหว่าง 16 - 25 ปี จึงมีแนวโน้มที่มีความรู้ในด้านประชากรศึกษาค่อนข้างสูง และน่าจะมีทัศนคติที่สนับสนุน - นโยบายต่าง ๆ ทางคานประชากร ประกอบกับนักเรียนเหล่านี้ เป็นนักเรียนปีสุดท้ายและเป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่มีภาวะการเจริญพันธุ์สูงและเมื่อสำเร็จออกไปแล้วยังจะมีโอกาสแต่งงานสูงอีกด้วย แต่ปัจจุบันยังไม่ได้แต่งงาน ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของบุคคลกลุ่มนี้เป็นเรื่องที่ควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง แต่การวิจัยที่ทำกันทั่วไป มักจะทำ

การศึกษาจากกลุ่มคนที่แต่งงานแล้ว

อนึ่ง เพื่อให้ผลของการวิจัยมีคุณค่ายิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ โดยจะทำการเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติด้านประชากรศึกษา ด้วยการจำแนกนักเรียนออกไปตามเพศ และประเภทของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ

1. การศึกษาประชากรส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเกิดการ - ตาย และการย้ายถิ่น โดยเฉพาะเรื่องการเกิดเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ซึ่งแต่เดิมสังคมและประเพณีไทย ไม่นิยมให้มีการศึกษาหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างเปิดเผยโดยเฉพาะสตรี เพราะถือว่าเป็นเรื่องที่น่าอายมาก ถ้าใครให้ความสนใจเรื่องนี้ ต่อมาประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้นมีแหล่งเผยแพร่ความรู้มากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายการวางแผนครอบครัว ดังนั้นประเพณีความเชื่อ ของสังคมไทยในเรื่องนี้จึงอาจลดลง โดยเฉพาะเพศชายย่อมจะมีโอกาสศึกษาและมากกว่าเพศหญิงในด้านการค้นคว้าหาความรู้ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ ดังนั้นจึงสมควรที่จะได้ทำการศึกษา - เปรียบเทียบดู
2. การเปลี่ยนแปลงของสังคมประเพณีไทยในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศไม่ได้เป็นไปอย่างรวดเร็วนัก เช่น บุคคลที่มีเพศต่างกันยังไม่นิยมที่จะมาเผยแพร่ความรู้ หรือถกเถียงปัญหาเรื่องเพศร่วมกัน เพราะยังมีความกระดากอาย และเกรงว่าฝ่ายเพศตรงข้ามจะมองตนไปในแง่เลื่อมเสีย ส่วนมากบุคคลในเพศเดียวกัน และมีสถานภาพเท่ากันหรือใกล้เคียงกันจึงจะกล้ามาถกเถียงแลกเปลี่ยนแนวความคิดซึ่งกันและกันด้วยเหตุนี้จึงน่าจะทำการศึกษาคูว่า นักเรียนของโรงเรียนแบบสหศึกษา กับนักเรียนของโรงเรียนที่มีเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะจะมีความรู้ และทัศนคติแตกต่างกันหรือไม่ในเรื่องเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว

อนึ่ง ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐาน ไว้ดังต่อไปนี้.

1. ความรู้ในเรื่องประชากรศึกษาของนักเรียนอาชีวชาย จะมีมากกว่าความรู้ในเรื่องประชากรศึกษาของนักเรียนอาชีวหญิง
2. ทักษะเกี่ยวกับประชากรศึกษา ของนักเรียนทั้งสองเพศจะไม่แตกต่างกัน
3. ประเภทของโรงเรียนอาชีวะ ที่มีการสอนแบบสหศึกษาและแบบที่สอนเฉพาะเพศชายหรือเพศหญิง เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลของความแตกต่างกันในด้านความรู้ และทัศนคติในเรื่องประชากรศึกษา ของนักเรียนในเพศเดียวกัน นั่นคือนักเรียนหญิงของโรงเรียนอาชีวะแบบสหศึกษา จะมีความรู้ และทัศนคติในเรื่องประชากรศึกษา เช่นเดียวกับนักเรียนหญิง - ของโรงเรียนอาชีวหญิง และนักเรียนชายของโรงเรียนอาชีวะแบบสหศึกษา ก็จะมีความรู้และทัศนคติในเรื่องประชากรศึกษา เช่นเดียวกับนักเรียนชายของโรงเรียนอาชีวชาย

1.4. ขอบเขตของการศึกษา

ตัวอย่างในการวิจัยนี้ได้สุ่มจากกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่กำลังเรียนอยู่สุดท้าย - ในโรงเรียนอาชีวศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในเขตนครหลวงซึ่งสังกัดอยู่ในกองโรงเรียนการช่างและกองโรงเรียนพาณิชย์ และอุตสาหกรรมกรรมอาชีวศึกษา หรือกำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายวิชาชีพ ในปีการศึกษา พ.ศ. 2514 - 2515 เท่านั้นไม่รวมไปถึงผู้ที่เรียนอาชีวศึกษาของโรงเรียนเอกชน หรือมูลนิธิอื่นใดทั้งสิ้น

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัยนี้

ประโยชน์ที่นักบริหาร หรือผู้ที่วางแผนงานในอนาคตจะได้รับคือ

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยขั้นมูลฐาน ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของประชากร เพศศึกษา และการวางแผน - ครอบครัว ของผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงพอสมควร เบื้องระดับอาชีวศึกษา จะมีความแตกต่างกันเนื่องจากอิทธิพลของเพศและประเภทของโรงเรียนหรือไม่

2. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ของนักเรียนชั้นอาชีวศึกษาในปัจจุบันนี้ มีมากน้อยเพียงใด เกี่ยวกับลักษณะทั่ว ๆ ไป ของประชากร เพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว ซึ่งความรู้ดังกล่าว ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการช่วยให้นโยบายประชากรของรัฐบาลบรรลุเป้าหมาย
3. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลต่างเพศ ในวัยภาวะเจริญพันธุ์ แต่ยังไม่ได้แต่งงาน ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ความรู้ในเรื่องนี้ช่วยให้ฝ่ายบริหารหรือผู้ที่วางแผนงานนำไปพิจารณาประกอบในการวางแผนให้นโยบายประชากรบรรลุเป้าหมาย เพราะข้อมูลเดิมที่มีอยู่ส่วนมากจะเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาผู้ที่มีครอบครัวแล้ว
4. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลต่างเพศ เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาซึ่งจะเป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ฝ่ายบริหารตัดสินใจว่าจะสอบสวน หรือดำเนินนโยบายอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป
5. ผลของการศึกษาจะสามารถนำมาเป็นข้ออ้างอิงเบื้องต้นในเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษา ของประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ได้